

Vägledande frågor till kommunikationstrappan

Följande frågor är ett stöd för att kartlägga var personen befinner sig i sin kommunikativa utveckling, utifrån stegen i AKKTIV-trappan.

Genom att använda frågorna i olika situationer och vid flera tillfällen kan man få en bild av vilka steg i utvecklingen som är mest framträdande just nu. Samtidigt kan man se om personen är på väg mot nästa steg.

Kartläggningen används som ett underlag för att anpassa bemötande och insatser, så att kommunikationen kan mötas på rätt nivå och få möjlighet att utvecklas vidare.

Steg 1. Spontana handlingar

- Hur reagerar personen på händelser som kommer inifrån kroppen (t.ex. hunger, obehag, välbehag)?
- Hur reagerar personen på beröring, rörelse eller vibration?
- Verkar personen vara helt i nuet, utan tecken på att minnas eller förvänta sig något?
- Uppmärksammar personen när kommunikationspartnern stannar upp och väntar i kroppskontakt?
- Förändras personens kroppsspänning, andning eller rörelsemönster när kommunikationspartnern imiterar personens rörelser?
- Imiterar personen kommunikationspartnerns beröring eller rörelser?

Steg 2. Medvetna handlingar

- Utforskar och hanterar personen sin omgivning medvetet via beröring med mun, händer eller hela kroppen?
- Känner personen igen personer, platser eller rutiner genom beröring, lukt eller smak?
- Visar personen igenkänning genom förändrat tempo, rörelse eller kroppsläge?
- Fokuserar personen tydligt på antingen kommunikationspartnern eller ett föremål via beröring?
- Kan personen hålla kvar uppmärksamheten i en aktivitet tillsammans med någon annan?
- Upprepar personen handlingar som leder till en tydlig effekt (t.ex. trycka, skaka, slå) och verkar förvänta sig ett visst resultat?
- Finns tecken på att personen kan återknyta till något som nyss hänt (t.ex. genom att beröra en kroppsdel eller ett föremål).

Steg 3. Medveten kommunikation

- Tar personen initiativ till kontakt genom rörelse, beröring, riktning med kroppen?
- Kommer personen ihåg rutiner?
- Kan personen tänka på saker som hänt samtidigt som hen uppfattar här och nu?
- Kan personen dela uppmärksamhet mellan sig själv, kommunikationspartner och föremål/aktivitet via beröring?
- Växlar personen fokus genom beröring som tyder på att hen 'delar' upplevelsen?
- Visar personen igenkänning eller förståelse för ett visst ord, visuellt/taktilt tecken, bildsymbol eller taktil signal i välkända situationer?
- Börjar personen kunna begära, kommentera, fråga eller protestera med ljud, mimik, tecken och kroppskommunikation?

Steg 4. Symbolkommunikation

- Förstår personen att ett talat eller tecknat ord representerar något i omvärlden?
- Använder personen enstaka tecken, gester, ljud eller ord som konsekvent står för något?
- Refererar personen till tidigare upplevelser genom tecken, gester föremål, platser?
- Är personens uttryck avbildande (bygger på hur något kändes, rörde sig eller upplevdes)?
- Finns det tecken på att personen förstår att andra kan förstå personens uttryck?
- Söker personen bekräftelse på att budskapet gått fram?
- Använder personen beröring, kroppsriktning, fot, arm för att peka?

Steg 5. Symbolkombination

- Använder personen många symboler (tecken, ord, gester, föremål)?
- Visar personen förståelse för ett växande antal begrepp?
- Kombinerar personen två eller fler symboler till meningar? Sker kombinationen simultant (samtidigt) eller sekventiellt (efter varandra).
- Använder personen olika resurser (tecken, kropp, riktning, handling, personer, föremål) för att uttrycka en hel tanke?
- Varierar personen sina uttryck beroende på situation och samtalspartner?
- Visar personen intresse för taktila böcker, symboler, svartskrift eller punktskrift?
- Förstår och använder personen språkliga regler/grammatik t ex skillnad på påstående eller fråga?